

VALDES DARBS DINAMISKAJĀ BIZNESA VIDĒ

TOMS
ŠULMANIS

ZAB "COBALT"

Latvijas komercdarbības praksē ir visai izplatīta situācija, kad sabiedrībā ir, piemēram, 3 valdes locekļi, kuriem ir tiesības pārstāvēt sabiedrību atsevišķi (parakstīt dokumentus sabiedrības vārdā). Nereti valdes locekļu pienākumi ir sadalīti pa atbildības sfērām, piemēram, valdes priekšsēdētājs darbojas kā visas sabiedrības vadītājs, otram valdes loceklim ir finanšu direktora pienākumi, bet trešais ir atbildīgs par mārketingu un attiecībām ar klientiem. Bieži katrs no valdes locekļiem paraksta dokumentus un slēdz darījumus, kas ietilpst viņa darbības sfērā, nesasaucot formālas valdes sēdes. Vai šāda pieeja atbilst Komerclikuma (KL) normām, un vai tā nevar radīt riskus pašiem valdes locekļiem?

Pārpratumus minētajā situācijā varētu izraisīt šķietamā pretruna starp KL 222. un 223. pantu. KL 223. pants paredz, ka valdes locekļi pārstāv sabiedrību kopīgi, ja statūtos nav noteikts citādi. Savukārt kopīgas pārstāvības gadījumā valdes locekļi var pilnvarot no sava vidus 1 vai vairākus valdes locekļus slēgt noteiktus darījumus vai noteikta veida darījumus. Līdz ar to, ja statūtos valdes locekļiem ir paredzētas atsevišķas pārstāvības tiesības, varētu šķist, ka nekāds pilnvarojums nav nepieciešams un katrs valdes loceklis ir tiesīgs slēgt jebkādus darījumus sabiedrības vārdā. Tomēr KL 222.pants bez nekādiem izņēmumiem nosaka – valdes locekļi vada sabiedrību tikai kopīgi.

Ir svarīgi nodalīt šīs 2 nianšes – sabiedrības vadību un pārstāvības tiesības. Statūtos paredzētās atsevišķās pārstāvības tiesības ir tikai veids, kā ērtāk un operatīvāk slēgt darījumus ar trešajām personām. Tas, ka saskaņā ar statūtiem jebkurš no valdes locekļiem atsevišķi ir tiesīgs parakstīt līgumu ar trešo personu, neizslēdz KL 222.pantā paredzēto pienākumu īstenot sabiedrības vadību tikai kopīgi, t.i., sabiedrības iekšējam lēmumam par šāda līguma noslēgšanu vajadzētu būt pieņemtam valdes sēdē ar vienkāršu balsu vairākumu (ja statūtos vai kādā citā iekšējā dokumentā nav paredzēts lielāks balsu vairākums).

Ņemot vērā mūsdienu dinamisko komercdarbības vidi un to, ka bieži vien valdes locekļi ikdienā neatrodas vienā birojā, ir iespējams rast dažādus praktiskus risinājumus, lai tiktu ievērots minētais pienākums attiecībā uz sabiedrības kopīgo vadību, piemēram:

- valdes sēdes var organizēt ar telefona vai video

konferences palīdzību, pēc tam noformējot rakstisku protokolu;

- valdes locekļi savu balsojumu var nodot ar e-pasta vai SMS starpniecību.

Šādus darba organizācijas praktiskos aspektus būtu vēlams ietvert formālā valdes darbības reglamentā vai sabiedrības statūtos, kas nodrošinātu valdes darba disciplīnu un skaidrus “spēles noteikumus”.

Jāņem vērā, ka šie aspekti var kļūt būtiski arī kontekstā ar valdes locekļu atbildību. KL 169.pants paredz vispārīgo principu, ka valdes locekļi solidāri atbild par zaudējumiem, ko tie nodarījuši sabiedrībai. Savukārt šī atbildība neiestājas, ja valdes loceklis pierāda, ka rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks. Tipiskākais piemērs, kā valdes loceklis varētu atbrīvoties no atbildības, būtu iesniegt tiesā valdes sēdes protokolu, no kura redzams, ka attiecīgais valdes loceklis ir balsojis pret zaudējumus radījušā lēmuma pieņemšanu. Ja valdes darbs ir ticis organizēts bez “liekām formalitātēm” un ne šādu valdes lēmumu, ne e-pastus nav iespējams tiesā iesniegt, tad “nevainīgajam” valdes loceklim būs daudz grūtāk pierādīt, ka tas neko nav zinājis par zaudējumus radījušā darījuma noslēgšanu. Ja līdzšinējā prakse liecina, ka visi lēmumi valdē ir tikuši pieņemti, ievērojot noteiktu procedūru, tad šīs procedūras pārkāpuma gadījumā “nevainīgajam” valdes loceklim būs vieglāk pārliecināt tiesu, ka tas nav bijis informēts par darījuma noslēgšanu.

SECINĀJUMS: ARĪ TĀDAM IT KĀ IKDIENIŠĀM SĪKUMAM KĀ VALDES SĒDES PROTOKOLS VAR BŪT TĀLEJOŠAS NEGATĪVAS SEKAS, KURAS IR IESPĒJAMS NOVĒRST, KOREKTI ORGANIZĒJOT VALDES DARBU. ●